

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психологія соціальної роботи»

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма	«Економіка соціального забезпечення»
Факультет	педагогічний
Кафедра	психології
Семестр	2
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська
Викладач	канд. психол. наук., доцент Михальчук Ю.О.
Контактна інформація	yulimik@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Дисципліна «Психологія соціальної роботи» є складовою професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка соціального забезпечення». Вона спрямована на формування системного розуміння психологічних закономірностей поведінки особистості та соціальних груп у контексті соціального захисту, соціальної політики та надання психосоціальної допомоги.
Мета та цілі	Метою вивчення дисципліни є формування готовності студентів до реалізації основних форм та методів психосоціальної допомоги населенню в процесі виконання їхньої професійної діяльності.
Результати навчання	Використовувати сучасні теорії, методологію і методи соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних та прикладних досліджень у сфері соціального захисту. Володіння методами комунікації у застосуванні різних форм взаємодії та спільної діяльності. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності. Розробляти програми навчання та обміну досвідом в системі соціального захисту населення. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

Soft skills	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills – удосконалювати навички комунікації, здатність аналізувати та оцінювати, брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміти влагоджувати конфлікти, презентувати себе і свою позицію, працювати в команді, раціонально планувати робочий час, здатність логічно і системно мислити, креативність, толерантність.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Державна політика соціального захисту і соціального забезпечення» «Право соціального забезпечення», «Економіка та організація соціального забезпечення»

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
Тема 1. Психологія соціальної роботи як навчальна дисципліна.	Предмет, завдання, функції та методологічні підходи. Взаємозв'язок із соціальною політикою, економікою психологією та практикою надання соціальних послуг. Сутність і зміст психології управління соціальною роботою. Психологічні принципи управління в соціальній сфері.	Опорний конспект, Вивчення основних визначень і термінів. Перевірка індивідуального завдання.	8
Тема 2. Особистість у системі соціальної та психосоціальної роботи.	Аналіз особистості як об'єкта і суб'єкта соціальної роботи. Психологічні особливості особистості, мотиваційна сфера, потреби, ціннісні орієнтації та ресурси клієнтів, що перебувають у складних життєвих обставинах.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання індивідуального завдання	8
Тема 3. Психологічні аспекти професійної діяльності соціального працівника.	Психологічна готовність до професійної діяльності. Професійні ролі, комунікативна компетентність, емоційної саморегуляції, профілактики професійного вигорання та підтримки психологічного благополуччя фахівця. Етичні принципи надання психологічної допомоги у соціальній сфері.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, тести	6
Тема 4. Клієнтські групи психосоціальної роботи.	Основні клієнтські групи соціальної та психосоціальної роботи. Психологічні особливості клієнтів, потреби та поведінкові реакції для ефективного планування підтримки та соціальних інтервенцій. Основні категорії клієнтів соціальних служб, зокрема: діти та підлітки, люди з обмеженими фізичними чи психічними можливостями, особи похилого віку, безробітні, соціально вразливі сім'ї, особи, що пережили кризові або надзвичайні ситуації.	Конспектування тематичного матеріалу, підготовка до практичного заняття, усне опитування	8
Тема 5. Соціальне та психологічне консультування в соціальній роботі.	Консультування як важлива форма професійної діяльності в соціальній роботі. Поняття, цілі та завдання соціального консультування, основні принципи й етичні засади консультативної взаємодії. Базові методи	Складання презентації за темою, підготовка до практичного	8

	та форми консультування (індивідуальне, сімейне, групове, кризове), їх роль у підтримці клієнтів, активізації особистісних ресурсів і підвищенні ефективності вирішення соціальних проблем.	заняття, тести	
Тема 6. Діагностика та профілактика у психосоціальної роботи.	Основні підходи та методи діагностики психосоціального стану особистості, сім'ї та соціальних груп, зокрема оцінювання потреб, ресурсів і факторів ризику вразливих категорій населення. Використання результатів діагностики для планування соціальних інтервенцій. Рівні профілактики (первинна, вторинна, третинна), їх роль у попередженні соціально-психологічних проблем, професійного вигорання та соціальної дезадаптації. Аналізуються профілактичні програми й заходи у сфері психосоціальної роботи, спрямовані на підвищення психологічної стійкості, соціальної включеності та якості життя отримувачів соціальних послуг.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	8
Тема 7. Психокорекція у практиці соціальної роботи.	Використання психокорекційних методів у практиці соціальної роботи. Підходи та техніки корекції психологічних та поведінкових проблем клієнтів, їх адаптації до соціальних умов, підвищення емоційної стійкості та соціальної функціональності, з акцентом на інтеграцію психокорекції в систему соціальної підтримки. Види психокорекційних груп: групи тренінгу умінь, групи зустрічей. Робота з груповою динамікою. Тематичні вправи та рольові ігри в груповій роботі. Психогімнастика в соціальній роботі.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання індивідуального завдання (1 на вибір) підготовка до практичного заняття	8
Тема 8. Тренінг в соціальній роботі.	Тренінг як активна форма соціальної роботи, його поняття та основні функції у професійній діяльності соціального працівника. Розглядаються можливості тренінгових технологій у розвитку соціальних, комунікативних і адаптивних навичок клієнтів, формуванні життєвих компетентностей, підвищенні психологічної стійкості та профілактиці соціальних ризиків. Акцентується увага на ролі тренінгу в активізації ресурсів особистості та соціальних груп.	Презентація основних положень за темою, перевірка індивідуального завдання.	8

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна:

1. Булах І.С. Консультативна психологія: навч. посіб. / І. С. Булах, І. М.
2. Волянська О. В., Коробкіна Т. В., Ніколаєвська А. М. Соціальна психологія: Навчальний посібник. 3-є видання, доповнене та перероблене. – Харків: ХНУРЕ, 2012. – 218 с.
3. Карпенко О.Г. Теорія і практика соціальної роботи: навчальний посібник/ О.Г.Карпенко, Н.Ф.Романова. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015.- 408 с.
4. Кузікова С. Основи психокорекції. К.: Академія, 2021. 336 с.

5. Любіна Л.А. Психодіагностика: навч. посіб. – Чернівці: Яворський Н.С. [вид.], 2018.
6. Найдьонова Л. А. Рефлексивна психологія територіальних спільнот. – К. Міленіум, 2012. – 280 с.
7. Психологія соціальної роботи: теорія і практика : навчально-методичний посібник / О. В. Яремчук, В. О. Ключикова. - Одеса: Одеський національний університет, 2015. – 168 с.
8. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу): навчальний посібник. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу): Навч. посібник [електронне видання]: — Дніпро: Середняк Т. К., 2021
9. Соціальна психологія : навч. посіб. / Н. М. Ануфрієва, Т. М. Зелінська, Н. О. Єрмакова. – К. : Кравела, 2015. – 296 с.
10. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Турніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков. 2-е вид., перероб. і допов. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024.
11. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом. Методичний посібник для проведення курсів підвищення кваліфікації / за ред. Т. Семігіної. К.: видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. - 615 с.
12. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: метод. рек. / Н.П. Бочкор, Є.В. Дубровська, О.В. Залеська та ін. — Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. — 84 с.
13. Фурман А.А. Практична психологія у соціальній роботі [Текст] : навч.- метод. посіб. / А. В. Фурман, С. С. Сівак. - Т. : Тернопільська академія народного господарства, Інститут експериментальних систем освіти, Інститут економіки і управління. Кафедра соціальної роботи, 2004 .Ч. 2 : Вітакультурна парадигма практичної психології: методологія, теорія, історія. - [Б. м.] : [б.в.], 2004. - 82 с.
14. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Модульнорейтинговий курс : навч. посіб. / І.М. Цимбалюк. — К. : ТОВ «Видавничий дім «Професіонал»», 2009. — 544 с.4.

Допоміжна:

1. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта.
2. Гольдштейн А., Хомик В. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам / Пер. з англ.. В. Хомика. – К.: Либідь, 2017. – 520 с. 276 с.
3. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. – К. : Либідь, 2003. – 376 с.
4. К.: Сфера, 1998. – 342с.
5. Максименко С. Загальна психологія. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
6. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / Мартіна Мюллер. — Львів: Видавництво Українського католицького університету: Свічадо, 2017. — 120 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».
2. Moodle-система Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука. Режим доступу: <http://edu.regi.rovno.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
5. Законодавство України. Верховна Рада України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
6. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
7. Міністерство цифрової трансформації. Режим доступу: <https://thedigital.gov.ua>
8. Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus. <https://prometheus.org.ua>
8. Всеукраїнська програма ментального здоров'я, Режим доступу: <https://howareu.com/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-5)	28
Змістовий модуль 2 (Теми 5-8)	32
Підсумковий контроль – залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	Зараховано
35-59	FX	
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни